IT-TMINTAX-IL HADD MATUL IS-SENA (2019) MINGHAJR KRISTU KOLLOX FRUGHA; BIH KOLLOX JIEHU SENS

Contributed by Frans Galea
Sunday, 04 August 2019

Din
hija il- Liturgija tat-Tmintax il-Hadd matul is-sena (2019)   bi hsibijiet min Joe Rapa.

Gwaj
kbir g'all-Knisja fi |mienna hu li l-Fidi saret kultura u qed infixklu dawn
i|-|ew! rejaltajiet ma’ xulxin. Dan
insejja'lu gwaj g'ax hu ar li anke g'all-Knisja nnifisha hu diffi li tag'raf
id-differenza u hekk ta'seb li hi Fidi meta hemm biss kultura. Meta nag'mlu dan ma jirnexxilniex naqraw
is-sinjali ta|-|minijiet u nie'du l-azzjonijiet li tant huma b|onnju|i
g'a|-|minijiet tag'na.

Il-Fidi,
meta kienet g'adha b’sa''itha u tiddomina l-&ajja ta’ missirijietna, welldet
'afna drawwiet sbie' fihom infushom, drawwiet marbutin mas-Sena Litur!ika,
b'alma hi l-festa tar-ra'al, l-u|anzi ta’ |mien il-Milied u l-G'id u tant
'wejje! o'ra. Ma nistg'ux in'allu barra
l-kultura tal-g'a!eb li ssawret madwar l-arti tal-bini, il-pittura u
l-iskultura. L-Ewropa, id-dar antika
tal-Fidi fi Kristu Mqajjem mill-Mewt, !iet im|ejna b’kultura li tg'ammex ta’
katidrali, abbaziji, universitajiet, postijiet ta’ pellegrina!!i e . Din il-kultura tant kibret u stag'niet li
llum nistg'u ng'idu li l-Ewropa hi kontinent kulturalment Nisrani, imma li
fl-istess 'in irremettiet il-Fidi u l-valuri Nsara. Dan hu ar.

Il-Fidi
hi omm il-kultura, imma meta l-kultura tikber u tikber waqt li l-Fidi tixjie' u
tintefa’ ikollok skeletru liebes kappa tlellex.
Dan ji!ri f’so jetà li tg'id li g'andha l-g'eruq fil-Kristjane|mu imma

lesta li titfa’ l-'abs lill-Insara li jg'ixu skont il-Van!elu fejn jid'lu kwistjonijiet
ja'arqu ta’ xe'ta so jali u etika b'ad-drittijiet LGBT, jedd fuq il-&ajja
b'all-abort u l-ewtanasija, divorzju, edukazzjoni sesswali, idejat moda dwar
il-!eneru e .

Illum
fl-Awstralja, Presbiteru jirriskja li jmur il-'abs jekk ma jikxifx dak li jkun
sema’ fil-konfessjonarju, waqt li f’Rochester, l-Ingilterra, it-tieni l-iktar
katidral antik tal-pajji|, monument e ezzjonali tal-arti tas-sitt seklu, !ie
mibdul f’post fejn imorru jilag'bu l-golf!
San Nikola, wie'ed mix-xhieda l-kbar g'al Kristu fis-sekli bikrin
tal-Knisja, issa jsir Santa Klaws jew Father Christmas, u t-“tycoons” jg'orku
jdejhom g'ax il-Festi l-kbar tal-Fidi !ew ma'tufa mill-“kummer ” g'all-qlig'
tal-flus.

Dan
il-fenomenu fejn l-kultura li twieldet mill-Fidi issa tiddomina fuqha, jin'ass
'afna f’pajji|na wkoll, l-aktar fil-mumenti l-aktar pagani tal-festi ta’ barra,
u t-trawwim ta’ partiti parrokkjali fejn dak li fil-bidu kienet Knisja lokali
issa ssir tribù fejn l-unika 'a!a li tg'aqqad in-nies hija l-pika, u iktar kemm
ikollok pika iktar ti!bor flus.

F’nofs
dan l-istorbju pagan, jidwi le'en Ko'elet: “O frug'a tal-frug'at – ig'id
Ko'elet – O frug'a tal-frug'at! Kollox
hu frug'a!” (Ko'. 1, 2). Lil dan Ko'elet, id-dinja tal-lum |gur li
tg'ajru “mi!nun” u twaqqg'u g'a|-|ufjett, b'alma ||ufjettat b’Dijo!ene, filosofu
Grieg pagan li kien jo'ro! f’nofs in-nhar, fl-eqqel tax-xemx b’fanal mixg'ul
f’idu jg'arrex ’l hemm u ’l hawn, u meta staqsewh x’kien qed jag'mel, qalilhom
li kien qed ifittex “bniedem” f’nofs pjazza mimlija nies. Dawn huma nies li huma xju' fil-g'erf u li
lill-kultura dominanti tal-lum jg'ajruha li hi kultura li g'adha “adoloxxenti”,
dejjem trid, u !ib ’l hawn biss.

Kollox
hu frug'a tassew g'ax kollox qed imut.
Il-Van!elu huwa tor a taqbad li tag'ti dawl qawwi fuq dan. “G'ax
x’jiswielu l-bniedem li jikseb id-dinja kollha u mbag'ad jintilef jew
jinqered?” (Lq. 9, 25). Xi jg'id
Napuljun illum, fejn jinsab? Tg'id
fer'an bl-isem li 'alla wrajh? Jiswielu
dan xi 'a!a? Tah &ajja ta’ Dejjem? Kemm huma
komuni nies b'all-iblah tal-parabbola tal-lum li 'ela sa''tu, mank g'ex,
xog'ol, xog'ol, xog'ol, kiseb 'afna... u miet f’daqqa u malajr... L-ekonomija tal-lum fuq nies b'al dawn hija
mibnija, nies li Kristu jse'ilhom “boloh”.
“Iblah li int! Dan il-lejl stess jitolbuk ru'ek lura. U l-'wejje! li 'ejjejt g'alik, ta’ min
ikunu?” (Lq. 12, 20).

Dan
i!iebna wi   imb’ wi   mal-vera problema tal-bniedem, u din il-problema tant hi
enormi u ta’ barra minn hawn li l-bniedem ma j'arisx lejha u hekk kulma jag'mel
isirlu frug'a, passatemp, mili ta|-|mien, log'ob bil-&ajja. Il-bniedem jiddroga ru'u u jsakkar lilu
nnifsu biex ma ja'sibx fuq l-unika problema li g'andu, biex imbag'ad, meta
jasal il-waqt, ji!i wi   imb’ wi   mag'ha... u x’wa'da din xi 'mar il-lejl,
x’wa'x ikun dan!

Il-problema
wa'danija li g'andu l-bniedem hi li hu 'lejqa riesqa lejn il-mewt! Din hija l-problema tat-tarbija li g'adha kif
twieldet issa; tat-tfajjel sejjer l-ewwel darba lejn l-iskola; i|-|ag'|ug' li
nduna g'all-ewwel darba bis-sbu'ija tas-sess oppost; tal-istudent fer'an g'ax
igradwa; ta’ min g'adu kif beda l-ewwel xog'ol tieg'u, jew g'adu kif i||ewwe!,
twelditlu l-ewwel tarbija, bena dar, 'are! bil-pensjoni, beda jistenna fil-kju
g'and it-tabib... Jekk ma nindirizzawx
il-Mewt, kollox hu frug'a tal-frug'at!

Il-Missier
bag'at lil Ibnu fid-dinja propju biex jitqabad ma’ dan il-monstru. Meta Kristu beka, ma bekiex g'ax Lazzru kien
miet imma beka fuq il-kotra madwar il-qabar, imwerwra mir-rejalta selva!!a
tal-Mewt. Kristu jibki fuqna meta
funeral i'awwadna. Hu jaf b’xi 'a!a li
a'na ma nafux: li l-Mewt mhix l-a''ar kelma.

Il-bniedem
li jirba' lid-dinja huwa dak li jiskopri li fi Kristu l-Mewt !iet mirbu'a. Din hija l-Fidi awtentika Nisranija. “Jien
mhux se mmut imma se ng'ix; jien mhux se mmut imma se ng'ix! U se n'abbar l-g'emejjel tal-Mulej!” (S. 118, 17).
Dan hu l-bniedem li reba' lid-dinja. Dan hu l-“bniedem” li Dijo!ene 'are! ifittex
u li diffi li ssib. Il-bniedem li g'andu
reb'a fuq il-Mewt g'ax jemmen b’dak li g'amel g'alih Kristu, igawdi d-dinja
f’qies li miljunarju m’g'andux il-'ila jgawdiha. Hu me'lus mill-problema primarja ta’ kull
ma'luq! Kristu 'elsu minnha.

Hu
min g'andu reb'a fuq il-Mewt biss li jista’ jifhem lil Kristu fl-Evan!elju
tal-lum. I|-|ew!t a'wa li tlewmu fuq
il-wirt it-tnejn kienu fl-i|ball g'ax it-tnejn 'asbu li iktar kemm ikollok flus
iktar “tkun 'aj”. Il-flus kienu l-“alla”
tat-tnejn. Dan huwa l-“common
denominator” tag'na lkoll... Int tista’
tifta'ar kemm trid li ma t'obbx il-flus, imma jekk xi 'add imisshomlok, 'oll
xag'rek u !ib i|-|ejt!! Il-flus huma
sbie' u huma Providenza ta’ Alla u bihom tista’ tag'mel 'wejje! li jag'tu
glorja lil Alla u lill-proxxmu. Imma
jekk m’g'andekx reb'a fuq il-Mewt, huma frug'a b'al kull 'a!a o'ra... inti tmut
u huma jibqg'u hawn... f’but 'addie'or.

Imma
min hu “Kristjan” jara sens f’kollox; kollox hu sabi'; kollox hu tieg'u u
fl-istess 'in ma jg'odd xejn b’tieg'u 'lief 'a!a wa'da: il-Fidi fi Kristu li
'abbu! Iktar kemm nikbru fi Kristu iktar
a'na wlied Alla Sid ta’ kollox u a'na l-werrieta tieg'U, werrieta ta’ &ajja
g'al Dejjem!

Il-Qari tat-Tmintax-il
&add ta|-{mien ta’ Matul is-Sena (
)

Qari I

X’se jmissu l-bniedem
mit-ta'bit u l-kedda li jkun 'a?

Qo' 1, 2; 2, 21-23

Qari mill-Ktieb ta’ Qo'elet

O frug'a tal-frug'at,
jg'id Qo'èlet.

O frug'a tal-frug'at!
Kollox frug'a!

G'ax dan ji!ri: wie'ed,
li jkun 'adem bl-g'aqal u l-'ila u b’su ess,

ikollu jg'addi sehmu
lil 'addie'or li xejn ma t'abat g'alih.

Dan ukoll frug'a u 'a!a
mill-ag'ar.

G'ax x’se jmissu
l-bniedem mit-ta'bit u l-kedda li jkun 'a ta't ix-xemx?

G'omru kollu jbati u
jin'aqar bil-kedda u lanqas billejl ma jserra' rasu.

Dan ukoll hu frug'a!

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil
Alla

Salm Responsorjali

Salm 89 (90),
3-4.5-6. 12-13. 14 u 17

R/. (1): Mulej, int
kont g'alina kenn minn nisel g'al nisel

Int tra!!a’ l-bnedmin
lejn it-trab,

u tg'idilhom: “Er!g'u
lura, intom bnedmin!”.

Elf sena huma g'alik
b'al jum ta’ lbiera' li g'adda,

jew b'al sahra
tal-lejl. R/.

Int ta'sadhom, u jsiru
b'al 'olma.

Huma b'all-'axix li
jinbet filg'odu;

filg'odu jwarrad u
j'addar,

filg'axija jidbiel u
jinxef. R/.

G'alhekk g'allimna
ng'oddu jiem 'ajjitna,

sabiex a'na nimxu
bil-g'aqal.

Dur lejna, Mulej! Kemm
se ddum?

&enn g'all-qaddejja
tieg'ek! R/.

Imliena kmieni
bit-tjieba tieg'ek,

biex nifir'u u
nithennew 'ajjitna kollha.

&a tkun fuqna l-grazzja
ta’ Alla Sidna!

Wettqilna inti x-xog'ol
ta’ idejna,

wettaq, iva, xog'ol
idejna. R/.

Qari II

Fittxu l-'wejje!
tas-sema, fejn Kristu qieg'ed fuq il-lemin ta’ Alla.

Kol 3, 1-5. 9-11

Qari mill-Ittra ta’ San Pawl Appostlu lill-Kolossin

&uti, jekk intom
irxuxtajtu ma’ Kristu, fittxu l-'wejje! tas-sema, fejn Kristu qieg'ed fuq
il-lemin ta’ Alla. A'sbu fil-'wejje! tas-sema, mhux f’dawk tal-art. G'ax intom
mittu, imma 'ajjitkom hi mo'bija flimkien ma’ Kristu f’Alla. Meta jidher
Kristu, li hu l-'ajja tag'kom, imbag'ad intom ukoll tidhru flimkien mieg'u
fil-glorja. Mewtu !o fikom dak kollu li hu tal-art: |ína, fa'x, !ibdiet, xewqat
'|iena, u r-reg'ba li hi idolatrija. Tigdbux lil xulxin, intom li n|ajtu
l-bniedem il-qadim bl-g'emil kollu tieg'u, u lbistu l-bniedem il-!did, li
ji!!edded dejjem skont ix-xbieha ta’ min 'alqu, u jikber fl-g'erf. Fih ma hemmx
Grieg jew Lhudi, irkon i| jew mhux, Barbaru jew Skita, ilsir jew 'ieles, i|da
Kristu f’kollox u f’kul'add.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil
Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evan!elju

Mt 5, 3

Hallelujah. R/. Hallelujah

Henjin il-foqra
fl-ispirtu,

g'ax tag'hom hija
s-Saltna tas-Smewwiet.

R/. Hallelujah

Evan!elju

Il-'wejje! li 'ejjejt
g'alik, ta’ min ikunu?

Lq 12, 13-21

Qari mill-Evan!elju skont San Luqa

F’dak i|-|mien, xi 'add
mill-folla qal lil esù: “Mg'allem, g'id lil 'ija jaqsam il-wirt mieg'i”.
Wie!bu esù: “&abib, min qeg'edni m'allef fuqkom, jew qabbadni nqassmilkom
il-!id bejnietkom?”. Imbag'ad qal lin-nies: “Ift'u g'ajnejkom u 'arsu rwie'kom minn
kull reg'ba, g'ax imqar jekk wie'ed ikollu bir-radam, 'ajtu ma tiddependix
mill-!id li jkollu”. U qalilhom parabbola: “Wie'ed ra!el g'ani !abar kotra ta’
frott mir-raba’ tieg'u. U beda ja'seb u jg'id bejnu u bejn ru'u: “X’se nag'mel?
G'ax dan il-frott kollu ma g'andix fejn na'|nu! Ara x’nag'mel”, qal: “in'ott
l-im'a|en li g'andi u nibni o'rajn akbar, u na'|en fihom il-qam' u l-!id kollu
li g'andi. Imbag'ad ng'id lili nnifsi: Ru'i, g'andek 'a|na kbira ta’ !id g'al
bosta snin; mela strie', kul, ixrob, ixxala!”. I|da qallu Alla: “Iblah li int! Dan il-lejl stess
jitolbuk ru'ek lura. U l-'wejje! li 'ejjejt g'alik, ta’ min ikunu?”. Hekk ji!rilu min ji!ma’ l-!id g'alih innifsu
bla ma jistag'na quddiem Alla”.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Tif'ir lilek
Kristu